

REGISTERBLAD

Namn:

Datum:

Område av riksintresse för naturvård i Gävleborgs län

Områdesnummer: Nr X 18

Områdesnamn: Gebbarområdet

Kommun: Ljusdals kommun

Kartblad: 16F SV, 16F SO

Area: 9 000 ha varav 7 700 ha land och 1 300 ha vatten

Naturgeografisk region: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsformer: Vågig bergkullterräng med relativ höjd över 100 m

Riksvärde

Våtmarkskomplex	Mosse av nordlig typ	Flora
Kärrkomplex	Sträng-flarckärr	Fauna
Blandmyrkomplex	Blandmyr av mosaiktyp	
	Soligent kärr	
	Topogent kärr	
	Sumpskog	
	Mad vid sjö	

Värdeomdöme: Variationen av myrtyper, orördheten, den komplexa karaktären och i synnerhet den stora arealen myrmosaik ger detta myrlandskap speciellt stora naturvärden och en särställning bland länets myrområden. Gebbarområdet är ett stort och mångformigt våtmarksområde med värdet av våtmarkskomplex, mosse av nordlig typ, sträng-flarckärr, blandmyr av mosaiktyp, soligent kärr, topogent kärr, sumpskog och mad vid sjö. I området finns varglav samt en rik fågelfauna. Myr vid Selingstjärnen har värdet av kärrkomplex. Slåttkölsmyrarna har värdet av våtmarkskomplex och mosse av nordlig typ. Losvallsmyrorna har värdet av våtmarkskomplex och topogent kärr. Norgesmyran är ett våtmarksområde med värdet av mosse av nordlig typ. Småsundsmyran har värdet av blandmyrkomplex.

Förekomsten av en rad intressanta och skyddsvärda myrfåglar som smålom, sädgås, gluttsnäppa och ljunpipare utgör också ett mycket viktigt bevarandemotiv. Området bör trots ett i stort normalt skogsbruk kunna tjäna som ett norrländskt vildmarksområde för naturintresserade.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

265 BLISTERMYRAN

Gebbarområdets största mossekomplex med stora relativt välavgränsade och huvudsakligen öppna mosseenheter.

Den långsmala myrdelen NN0 Blistersjön utgör en excentriskmosse. Mossens högsta punkt och centralparti ligger mot berget mitt för Blistersjön. Från denna punkt utgår radiärt orienterade strukturer. Strängsystemet är delvis gyttigt men tydligt avsatta strängar förekommer också bl a i kanterna. Runt myrens centrum finns flera lösbottenhöljor.

Väster om sjön förekommer ett stort flackt mossekomplex med vackert utbildade en sidigt sluttande mosseelement. Flera drag genomsätter komplexet. Särskilt tilltalande är den stora blöta mossen SV Blistersjön som bär släta höljeitor med kallgräsmattor och distinkta rissträngar.

Vegetationen inom komplexet är tämligen enkelt utbyggd. Längre strängar domineras ofta av tuvdun med inslag av ris, medan de kraftigare strängarna bär spridda tallar och domineras av ris och hjortron. Av risen förekommer odon och dvärgbjörk särskilt rikligt. Bottenskiktet intas av *Sphagnum fuscum*, *Polytrichum*-arter, *Pleurozium schreberi* samt en del lavar.

Höljorna domineras ofta av tuvdun med inslag av rosling och tuvsäv. Blötare höljer intas i regel av kallgräs. Enstaka kärrarter som flaskstarr (drag) och taggstarr påträffas även på mossarna.

Komplexet utgör en av de viktigaste häckningsplatserna för ljunpipare inom Gebbarområdet.

266 MYRMOSAIK SV BLISTERSJÖN (230 ha)

Blistermyran övergår västerut i en mosaik av myr och fastmark. Denna myrmosaik saknar tydlig avgränsning och kan följas ned till Mångån och vidare mot Skrebbmyran i NV. De centrala delarna mellan Blistermyran och Mångån torde till ca 50 % bestå av myrmark.

Komplexet innehåller en stor blandning av olika växtsamhällen men floran består uteslutande av tämligen triviala myrväxter.

267 STORMYRAN (MÅNGÅN) (170 ha)

Rikt differentierat blandmyrkomplex med stora öppna mossar och kärr. Komplexets östra del består av mossar och de västra, norra och södra delarna av kärr (se flygbildskartan).

Kring den centrala Sillertjärnen finns ett särskilt intressant mossekomplex med ett system av Gölar och lösbottnar avgränsade av kraftiga trädbärande strängar. Mot NV övergår gölkomplexet i ett blött strängkärr med omfattande lösbottenmosaik. Även delar av själva gölkomplexet torde vara påverkade av fastmarksvatten. SO Sillertjärn finns en flack mossebildning med stora öppna mjukmattor med kallgräs och tuvdun.

Välutvecklade flarkkärr med flarkgölar förekommer i komplexets södra del.

Längs Mångån finns, åtminstone i norr, frodiga strandkärr med viden och högstarr. En lada vid stranden av ån vittnar om att dessa delar tidigare utgjorde betydelsefulla slåttermarker. Slåttern i området upphörde i samband med att fäbodriften vid de närbelägna Mångvallarna lades ned, vilket enligt uppgift skedde 1913.

Komplexet hyser av allt att döma en för regionen representativ flora med inslag av en del rikarter som björnbrodd, klubbstarr, tätört och ängsnycklar.

Stormyran utgör den kanske värdefullaste fågelmyren i hela Gebbarområdet. Ett stort antal änder och vadare häckar, bl a trana, grönbena, tofsvipa, ljunpipare, kricka och gräsand. Stormyran utmärker sig också som den enda kända häckningsplatsen för brushane i Hälsingland. (Häckning skedde 1981 men det är osäkert om arten förekommer regelbundet, 1982 sågs inga brushanar i området).

218 LOSVALLSMYRORNA - FLYTTJÄRNARNA (ca 100 ha)

Två välutvecklade flarökkärrskomplex med kraftiga skogklädda strängar, lösbottenflarkar och flarkgölar (Flyttjärnarna). Vegetationen på strängarna är påfallande frodig med björk, pors (Losvallsmyrarna), brakved och högvuxna starrarter.

269 SKREBBMYRAN (ca 100 ha)

Skrebbmyran är ett stort blött kärrkomplex med strängar och flarkar. De flesta strängarna är låga och en stor del av kärrets grundyta intas av lösbottnar och mjukmattor. Området tycks ha ovanligt komplicerad hydrologi med fyra sammanstrålande bäckar kring myrens mittpunkt. Flera par tofsvipa och gluttsnäppa häckar i området.

Huvudkriterier: A, B: Stort opåverkat myrkomplex med omfattande myrmosaiker

D: En för länet anmärkningsvärd ansamling av typiska "norrlandsarter"

Stödkriterier: Storlek, mångformighet, naturlighet, kontinuitet, representativitet, betydelse för fauna

Förutsättningar för bevarande: Vissa sjöar inom Gebbarområdet har kalkats.

NISP över Gebbarområdet finns. Denna avses utgöra underlag för ett förordnande om samrådsskyldighet.

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskogar, skogar på fastmarksholmar och i kantzoner kan skada naturvärdena.

Säkerställande: Klass I i länsstyrelsens naturvårdsprogram

1924: Sädgåsen fridlyst inom de sk Ljusdals utskogar

Områdets huvuddrag: Länet största myrkomplex med omfattande myrmosaiker bestående av ett "oändligt" antal småmyrar, fastmarkspartier, sumpskog och tjärnar. Området planeras bli samrådsområde.

Gebbarområdet är ett stort och mångformigt våtmarksområde med värdet av våtmarksområde, mosse av nordlig typ, sträng-flarökkärr, balndmyr av mosaiktyp, soligent kärr, topogent kärr, sumpskog och mad vid sjö. I området finns varglav samt en rik fågelfauna. Myr vid Selingstjärnen har värdet av kärrkomplex. Slåttkölsmyrarna har värdet av våtmarksområde och mosse av nordlig typ. Losvallsmyrorna har värdet av våtmarksområde och topogent kärr. Norgesmyran är ett våtmarksområde med värdet av mosse av nordlig typ. Småsundsmyran har värdet av blandmyrkomplex.

En rad myrtyper med skiftande hydrologi och morfologi förekommer. Flarökkärr är vanliga. Mossar uppträder oftast som mindre enheter i kantzoner. Större mossekomplex finns vid Blistersjön med fina exempel på ensidigt sluttande mossar och en excentrisk mosse. Den vanligaste myrtypen utgörs av ostrukturerade lågstarrkärr. Sådana förekommer ofta i brant lutning. Även kraftigt sluttande mossepartier förekommer. Plana kärr eller mossar är däremot ovanliga.

Myrarna är öppna eller glest beskogade men avskiljs ofta av skogsridåer. Stora öppna myrtyper finns på Stormyran, Blistermyran och Skrebbmyran.

Påverkan: Komplexet är, bortsett från ett par myrar i södra och norra kanten, opåverkat av dikning. Flera skogsvägar och en kraftledning berör området.

Vegetation: Områdets centrala och höglänta delar består nästan uteslutande av mossar och rena fattigkärr. Anspråkslösa myrväxter är här helt allena rådande. Bortsett från tätört som tycks vara tämligen allmän, har måttligt krävande arter som ängsnycklar och björnbrodd enbart noterats i de sydvästra delarna, som ligger lägre och gränsar mot Los-områdets grönstensförekomster. Varglav förekommer flerstädes i området.

Fågelfauna: Gebbarområdets fågelfauna kännetecknas nog mest av det stora inslaget av typiska norrlandsarter. Bl a följande myrfåglar förekommer.

smålom (2 par)	tofsvipa
sångsvan (1 par har setts i området vid flera tillfällen)	ljungpipare (4-6 par)
sädgås (återinplanterad)	enkelbeckasin
gräsand	grönbena
kricka	gluttsnäppa (täml allm)
knipa	brushane (häckning 1981)
dalripa (täml allm)	varfågel
orre	gulärta (mycket allm)
	trana (flera par)

Området utgjorde en av de sista häckningsplatserna för sädgås i Hälsingland. Enligt uppgift skall arten ha häckat i närheten av sjön Gebbaren så sent som 1951.

Svenska jägarförbundet har sedan 1978 utplanterat sädgåsungar med kanadagäss som värdföräldrar.

Anmärkningar: VMI-ID: 16F0E01, 16F0F01, 16F2E01 (Msp), 16F0F02, 16F0F03, 15F9F02, 16F2E05, 16F1E03

Referenser: Ståhl, Peter, 1985: Skyddsvärda myrar i Gävleborgs län. Länsstyrelsen i Gävleborgs län, naturvårdsenheten 1985:2

Naturvårdsverket 1994, Myrskyddsplan för Sverige.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län. Våtmarksinventering i Gävleborgs län.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län, 1997. Värdefull natur i Gävleborg, naturvårdsprogram. Rapport 1997:12.